

ДІЛО

Виходить що-дня рано
крім понеділка.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринки 15., II. пов.

Конто почт. мада. 26.726

Адреса тел. „Діло“—Львів.

Число телефону 261

Рукописів редакції не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:

місячно	270 К.
квартально	8 —
піврічно	16 —
річно	32 —

у Львові (без доставки):

місячно	240 К.
квартально	7 —
піврічно	14 —
річно	28 —

За зміну адреси платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Строчка петитова, двохшля-
това 40, в виділінім 40, в
огоністах 50 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
випади і заручки 150.
Некрологи строчка 1 К.
Ставі оголошення за окремою
улогою.

Одні примірник коштів
у Львові 10 с.
на провінції 12 с.

Видас: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейно.

Львів, 16. мая 1917.

Український педагогічний з'їзд у Києві.

Відень, 12. мая 1917

Шестий раз звертаєть ся держава до своїх горожан, закликаючи їх до підписки воєнної позички.

Наш нарід ніколи не відтягав ся від сповнюваня своїх обовязків супроти держави; що більше, він давав навіть понад те, до чого був обовязаний, чого найліпшим доказом є у-Українські Січові Стрільці.

Та даючи державі те, що їй потрібне до існуваня й розвитку, ми рівночасно домагасмо ся, щоб держава була нашою державою, щоб наш нарід, один з найбільших між народами Австрії, був повноправним співгосподарем держави. Се значить, що держава своєю державно-правною будовою повинна поставити наш нарід в положенє господаря на своїй землі, завзяти таким способом інтерес нашого народу з інтересом держави і так зробити його народом слів держави. Конституція сеї держави має для цього вже готові форми: автономію складових частей держави. Вистає примінити цю форму до українського народу: утворити з української території Австрії окремих коронний край, — що відповідало би історичній традиції сеї спадщини могутчої української галицької волинської держави, названої також в австрійській конституції історичною назвою Королівства Галичини й Володимирії.

Держава, даючи нам змогу самостійної правно державної організації нашої землі, роблячи наш нарід господарем його землі і співгосподарем держави, може бути певна зі сторони нашого народу всякого підпертя, якого вимагає її існуванє і розвиток, отже її підпертя, по яке звертаєть ся вона отсе тепер до своїх народів, заклякаючи їх до підписки на шесту воєнну позичку.

Се тим більше, що підписка воєнної позички зі сповненєм обовязку супроти держави значить фінансові користи для підписчиків, являючи ся найпевнішою, а при тим незвичайно корисною локцією капіталу.

Ризика тут ніякого абсолютно нема, а всякі погослови, ніби то держава може відмовити ся від обовязку сплати воєнної позички, є просто безглузді. Адже держава, се загал горожан; сей загал горожан з одної сторони підписує позичку, з другої через парламент править державою; отже чи можна собі подумати, щоби посли, вибрані загальним голосованєм, могли ухвалити закон, який звільняв би державу від сплатченя воєнної позички?

Що більше, втратить власне той, хто не підпише воєнної позички: Бо держава на сплату своїх зобовязань мусить наложити нові податки; отже хто воєнної позички не підпише, буде мати тільки участь в податкових тягарах, а не буде мати участі в користях, які дає уміщенє капіталу в воєнній позичці.

Не мають підстави також погослови, що добрий успіх воєнної позички продовжить війну. Адже держава і її союзники виразно заявили, що готові кожної хвили заклякнати мир. Не хоче мира противна сторона, яка сподіваеть ся Австрії зломити. Щоб осушити мир, треба її переконати, що її шіль нездійснима, а се значить: треба як найбільшим успіхом воєнної позички заманіфестувати економічну силу держави і дати основи для її воєнної відпорности.

Хто бажає, щоб Австрія виийшла з війни ненарушена, хто бачить з Австрії свою будучність і тим самим бажає для неї як найкорисніший умов існуваня й розвитку, той підпише на австрійську воєнну позичку.

Про український педагогічний з'їзд у Києві „Кіевская Мысль“ з 19 (6) цвітня подає такий звіт:

Вчора відкрито в Педагогічній Музею з'їзд українських педагогів. З'їзд дуже численний. Не зважаючи на короткий реченєць, в який прийшло ся організувати з'їзд, зібрало ся на перше засіданє коло 500 людей. Відкрив з'їзд преасидатель українського Товариства поширеня рідної просвіти І. Стешенко, що проєлюва зібраним пошанувати пам'ять покійних борців за вільну українську національну школу „не злим, тихим словом. Відспівано „Вічна пам'ять“.

Предсидателем з'їзду вибрано приватного доцента Сушицького, товаришем предсидателя І. Стешенка, в секретарями: Дорошкевича, Левинського, Зерова, Ізвинського.

Предсидатель з'їзду, покликаючи ся на запити провінціального учительства, ставить завданєм з'їзду виробити основи для українзації передовсім народної школи, а потім вже по можливості середної і висшої школи.

Погім предсидатель ставить проєлює привитати присутного в залі першого українського полечителя київського округу М. Василенка. З'їзд горячо витас попечителя. Олеськи довго не замовкають. У своїй відповіді на привітї попечитель округу в українській мові заявляє, що такий горячий привіт кладе на нього обовязок з свого боку попечитель витас перший свобідний з'їзд українських педагогів і закликє його до творчої праці, подиктованої революцією. „З'їзд — говорить Василенко — вийшов з народних кругів. Програму виробили українські громадянські діла, а не урядники. Треба на новим ґрунті, ґрунті братства і рівности народів будувати дуже відповідальну справу. Делікатна педагогічна справа вимагає особливо обережно-го поступованя. На місце одної деслопї не можна поставити другої. Потрібний союз рівних. І меншість повинна бути забезпечена. Се повинно бути гаслом з'їзду. Накінєць попечитель просить педагогів вказати, як підійти до великої національної справи.

На проєлює предсидателя з'їзд просить М. Василенка заняті почесне місце в президії з'їзду.

Виголошують дуже численні привітї: від Центральної Української Ради, Товариства поширеня української просвіти, петроградського українського Благодійного Товариства, подільської губерньської земської управи і подільської „Просвіти“, київської „Просвіти“, волинського учительського з'їзду, курських російських учителів, прилуцької „Просвіти“ і прилуцької філії місцевого педагогічного товариства, катеринославської „Просвіти“, одеських учителів і слухачів Миколаївського учительського інституту, українського духовенства (св. П. Погорилко), галицьких учителів з міста Чорткова (які „двим дном“ не олинили ся в царських тюрмах), томських Українців, Союзу Українців автономістів федералістів (С. Русова), черкаських учителів, кам'янець-подільської городської управи, учителів умацького повіту, бердичівської „Просвіти“, чигиринської земської управи, золотонішських учителів, Т. Лубенця, херківських учителів, переяславської „Просвіти“, миколаївської „Просвіти“, Товариства допомоги учителів київської губернії, учителів з города Зінькова, українських соціал революціонерів, української студентської Ради, юнкерів в Чугуєва, лубенського громадянського комітету, центрального українського кооперативу. Вислухано телеграм від народного учителя Максимчука з армії і від тернопільських українських учителів.

З усіх привітїв особлязо вибивав ся вступ проф. М. Грушевського, що викликав бурю оплесків і привіт від Українського Воєнного Клубу. Промова представника клубу офішра Міхновського про те, що український салат витас українського учителя і готов боронити його“, викликає сильне враженє на аудито-

рїю. Не менше горячо відкликують ся з'їзд на проєлює І. Стешенка привитати представника київської губерньської земської управи, відомого українського педагога В. Прокоповича, що був жертвою старого режиму в боротьбі за українську національну школу. В. Прокопович відповідаючи на привіт, заявляє, що його усунули з старої школи за виступ на всеросійським педагогічнім з'їзді, де він говорив від імени zorganizованого українського учительства, — тому був одним з багатьох.

По привітас з'їзд приймає проєлює предсидателя вислати телеграму міністрови народної просвіти А. Мануйлову. Горячу дискусію викликає питанє про те, в якій мові треба вислати телеграму. Більшістю 175 проти 170 голосів ухвалено вислати телеграму в українській мові. Телеграма такого змісту:

„Перший всеукраїнський з'їзд учителів висшої, середної і висшої школи, скликаний у Києві, посилас привіт вам і у вашій особі всьому тимчасовому правительству. З'їзд, приступаючи до розробленя питань, звязаних з українзацією всіх типів шкіл на Україні, заявляє, що в своїм свобіднім краю українське учительство, складаючи з народів кайдани репресії старого режиму, всіма доступними засобами буде боронити культурних прав тих народностей, які творять меншість на території України. Заразом з'їзд висловлює переконанє, що тимчасове правительство забезпечить усі права українського народу на його культурнім, політичнім і економічнім розвитку. Українське учительство уважає своїм обовязком піддержувати всі розпорядки тимчасового правительства, на скільки вони торкають ся укріпленя і розвитку завойованої народом волї та задоволеня всіх потреб українського народу, можливого тільки на основах територіально національної автономії“.

Вислухано таких рефератів спільного засіданя:

- 1) Про українську самоосвіту — Пугач.
- 2) Метод українзації народної школи ріжних типів — Ковалькова.
- 3) Закон Божий у школі — о. Погоризка.
- 4) Про складанє кадрів учителів — Дурдуховського.

По дискусії з'їзд прийняв такі резолюції: Всеукраїнський педагогічний з'їзд уважає необхідним:

- 1) Заснованє головної української шкільної ради для організації народної просвіти на Україні. Виготовити проєкт ради і здійснити її організацію поручить ся Українській Центральній Раді.
- 2) Поставити до повітових і губерньських земств і городів України домаганє утвореня українських бібліотек для учителів, шкіл і народу.
- 3) Зорганізувати педагогічні курси для підготовленя учителів початкових шкіл і курси для підготовленя інструкторів і лекторів у повітових і губерньських городах.
- 4) Зорганізувати від осені с. р. учительські семінарії і інститути України.
- 5) Завести при університеті і курсах при наукових округах катедри української мови і українства для підготовленя учителів середних шкіл.
- 6) Вести виклад закону божого в українських народних школах в українській мові.
- 7) Духовна школа на Україні повинна бути українською.

„Кіевская Мысль“ в дня 20. (7.) цвітня доносить дальше про з'їзд ось що:

Вчора скінчив ся перший свобідний український педагогічний з'їзд. По засіданях окремих секцій (середної, висшої і низшої школи), де прочитано ряд рефератів, спільне зібранє прийняло отсі резолюції (крім поданих висше):

Резолюції в справі висшої школи:

- 1) Не ухвалюючи наперед, як зложить ся наука у висших школах на Україні, в якій мірі будуть потрібні висші школи мішаної що до

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ
Складає на монумент портрет приймас Красний Союз Кредитовий у Львові. — число книжочки щадничої 4.000.

мови науки, або окремі школи з рідною мовою науки, необхідно зараз звернути ся до українських учительських робітників у висших школах, що живуть поза територію України, прокладаючи їм негайно перенести свої виклади на Україну.

2) Звернути ся до тих професорів і учителів висших шкіл на Україні, що опановують українську мову, а закликати зараз прийти в свої лекції до цієї мови, або бодай відкрити паралельні курси в цій мові.

3) Просити Центральну Українську Раду звернути ся до міністра народної освіти і до висших шкіл на Україні з тим, щоби вони всіма способами облегчили читачів викладів в українській мові.

4) Для здійснення тих резолюцій заснувати зараз секцію висшої школи при Українським Науковим Товаристві у Києві.

5) Просити Центральну Українську Раду прийняти під увагу бажаність освоення шкільної справи, поки не основано шкільної всеукраїнської ради, і для її забезпечення добувати ся піддержки від правительств і місцевих самоуправлянь для підготовки професорських сил, підготовки українських курсів, утворення паралельних кафедр з викладами на українській мові.

6) В інтересах розвитку українознавства конче потрібні основані або реорганізація публичних бібліотек у більших центрах України, даючи в них центральне місце українській літературі і українознавству, перенесені на Україну архівних українських матеріалів з інших архівів і концентрація їх у національний архів України, перенесені і упорядковані в національному музею України предметів української старовини, які вивезено в різні державні і публичні музеї поза Україною.

7) З'їзд витас намір Українського Наукового Товариства приступити до організації Академії Наук, як необхідного органу для розвитку українознавства, загалом науки в українській мові.

8) З'їзд постановляє, що крім тих 4 кафедр, які задувало правительством завести у висших школах на Україні, себто історії України, літературі, мови та права, зараз потрібно від 1917/18 академічного року утворити ще 3 кафедри: історії української етнографії з оглядом народної поезії, географії та штуки.

Резолюції в справі середньої школи:

1) Українські середні школи повинні бути основані в найближшій часі;

2) удержувати їх треба засобами казни;

3) в першу чергу треба відкривати гімназії;

4) середня школа повинна бути з коедукційною наукою;

5) основувати всі середні школи не тільки по більших містах, але й по селах, а де населення цілком українське, українизувати і старі школи;

6) професійні школи відкривають ся по можливості;

7) наука української мови історії і літератури обовязкова в усіх школах на Україні;

8) в тих школах, де учеників в більшості українці, в приготівлючій і в I-й класі наука зовсім українська, в інших класах український виклад тільки мови і предметів українознавства, але по двох роках в усіх тих школах наука зовсім українська;

9) при українських гімназіях творять ся російські паралельні там, де того вимагає значна чисельність великоросів;

10) там, де покаже ся значна чисельність українських дітей, забезпечує ся виклад української мови;

11) укладаючи підручники, треба вийти в порозумінні до термінології в Галичинах, щоб установити її єдність для всієї України;

12) всі педагогічні інститути, курси, школи і класи треба українізувати зовсім зараз, закладаючи українознавство;

13) у висших школах, що випускають учителів, невідложно заснують ся кафедри українознавства;

14) з'їзд, сподіваючи ся негайної організації центральної української Шкільної Ради, просить її скликати можливо скорше новий з'їзд українських учителів і громадянських діячів для обговорення основ і плану утворення національно-демократичної школи на Україні.

Резолюції в справі низшої школи:

1) Для розвитку української національної школи і поправки буття учителів з'їзд вважає необхідним тепер вже організувати філії всеукраїнського шкільного товариства.

2) З'їзд вважає необхідним заснувати український педагогічний журнал.

3) Треба конче видати новими виданнями в потрібній кількості ті підручники для народної школи, які є вже. Перегляд підручників і уклад нових повірити існуючим предметним комісіям при товаристві шкільної освіти.

4) Вибір підручника, а також методу викладу лишають ся до волі учителя.

5) В педагогічних інтересах, а також збогачення літературної мови треба конче перший рік науки вести на основі підручників приложених до диалектичних і інших окремих шкільних в даній місцевості і тільки від другого року повинен бути ступеневий перехід до підручників, написаних спільною літературною загальною мовою. Українізацію однокласових шкіл треба здійснити від початку нового шкільного року. Російську мову як предмет науки треба викладати від третього року науки.

6) У висших початкових школах українізацію треба перевести що до мови, викладу ступеню, відповідно до педагогічного такту. Виклад української мови і літератури, історії, географії і етнографії України, повинен бути у всіх школах цього типу.

7) В дво-класових сільських школах, в першій класі від нового року, повинна бути введена повна українізація, в другій класі заводять ся вище названі предмети українознавства як обовязкові.

8) При українізації початкових шкіл усіх типів треба зберігати крім того забезпечення прав меншості національних груп України.

9) Для забезпечення кращого поставлення справи народної освіти на Україні з'їзд вважає необхідним, аби особи, що досі займали педагогічні обовязки, а не були педагогами, тільки були шкільними дійсно для народної освіти України кар'єрниками — були негайно усунені від обовязків, які сповняють, і замінені іншими особами.

10) Горячі дискусії викликали піднесені одним з учасників з'їзду питання про відділення з армії популярних серед народу учителів в заміну за чини поліції і жандармерії, які відсилають ся до армії, але з огляду на загальну державну властивість і політичний такт більшість з'їзду висловила ся негативно до піднесеного питання, не ухваливши ніякої резолюції.

Цікаві і найживіші дискусії викликали питання про усунення ворогів шкільної української справи з їх місць, про науку російської мови і божого закону в початковій школі та про українізацію середньої школи.

Що-до першого питання, найцікавіший виступ п. Лещенка. Бесідник закликавав аудиторію в питанні про усунення небажаного елемента з педагогічного поля не йти старими шляхами. З окрема що торкає ся відношення до „юго-руссов“ в педагогіці, які організують ся в Києві, Лещенко радив: „Пі дождемо на діла, а тоді будемо видавати свою думку про них. Не треба робити їх героями своїми необережними виступами. Не треба вносити в чисту справу нечисті засоби. Як зараз піти шляхом усунення, ренегати потягнуть за собою помірковані елементи, які хитують ся“.

В обороні викладання російської мови (від 3 року) в початковій школі, висловлювало ся кілька бесідників. Особливо цікаві були промови д. Левицького (директора таганської комерційної школи) і інших. Д. Левицький настоював на необхідності волишню російської мови у початковій школі, виходити з практичних засад (необхідність знання російської мови для українських робітників мас при роботі в неукраїнських губерніях), політичних (на приклад федеративних злучених держав, де в школах усі держав вчать і загальної державної мови) і літературних. Особливо цікаві останні погляди автора російської літератури, що виховала під ідейним оглядом цілі покоління українців, що помогла вглядженню їх громадянських ідеалів, така богата і велика, що її треба читати в оригіналі, а не в перекладі. Тим бесідник зовсім не хоче зменшити значіння української літератури. Відповідь противної сторони (Галичанин учитель Хомик) опирала ся головню на тім, що творять права державності для української мови, не можна принципіально полишати російської мови в початковій школі. Резолюцію за полишення російської мови в початковій школі прийняла величезна більшість.

Питане про полишення божого закону в початковій школі як обовязкового предмету по довгих дебатах вкінці знято з денного порядку, аж до часу порішення питання загалом про нову програму початкової школи, обговорені contro з'їзд відложив на будучий час.

Пропозицію викликала питане про українізацію середньої школи. Один з учителів висловлюючи ся за обовязковою українізацію середньої школи, мав на оці тільки школи удержувати засобами казни, а не приватні. Такої поправки не поставлено під голосуванне.

Перед замкненням з'їзду вислухано знов нових промов, які насіпали, промови І. Огієнка, який запропонував привіт товаришам учителем, в стрілецьких ровах, і виступ представника петроградської Ради солдатських депутатів (Українець, вчука Тараса Шевченка). Остання блиска і краснорічлива промова про боротьбу в дні

революції петроградських українських солдатів, викликала бурю оплесків.

З'їзд закрито по кінцевій промові представителя того дня, котрий висловив свою радість, що справу рідної української школи, яку поволю підготували давні покоління, взяли тепер в руки повні сил молоді українські дітячі. Закри розійшли ся, члени з'їзду відповіли „Заповіт“ Шевченка і „вічна пам'ять“ товаришам, що впали в боротьбі за волю.

Ф. Н.

Рос. соціалісти й уряд.

ПЕТЕРБУРГ (Пет. Аг.). Виконуючий виділ ради робітників і жовніврів по обговоренню внутрішніх взаємин в тимчасовім правительстві завив ся 41 голосами проти 19 за у частю представників соціалістичних партій в тимчасовім правительстві. Один член виділу здержав ся від голосування.

ПЕТЕРБУРГ (Пет. Аг.). Вночі з 14 на 15 с. м. виконуючий виділ робітничо-жовніврівської ради відбув наради над вступленням представників соціалістичних партій до тимчасового правительств. Головні засади програми є: загранична політика, котрої явна ціль мусить бути як найкорше закінчене мира загального, без анексії і відшкодовань на підставі права народів до регулювання своєї долі; рішучі зарядження в цілі демократизації армії і скріплення на фронті військової влади в інтересі свободи Росії, вкінці ряд реформ суспільних, господарських і фінансових. Виконуючий виділ вибрав окрему комісію до переговорів з тимчасовим урядом.

Нове тимчасове правительство Росії?

ПЕТЕРБУРГ (Ост. Аг.). По обговоренню умов, під якими представники робітничо-жовнів. ради заявили готовість вступити до кабінету прийшов тимчасовий уряд до внеску, що перше услівє що до заграничної політики вважає за річ неможливу, зрікати ся засад, висказаних в своїй ноті з 1. червня. Що до інших реформ, то уряд вважає своїм обовязком здійснити їх. Виконуючий виділ думи згодив ся з тими ухвалами уряду. З застереженням подасть ся до відома, що слідууючий склад кабінету є прадоподібний: князь Львов президент і справи внутрішні, Мілюхов просвіте, Терещенко справи заграничні, Штатгарев скарб, Коновалов торговля і промисл, Некрасов комунігація, Керенський війна, заступник голови роб. жовнів. ради Скобелев або командант чорноморської флотії адмірал Кольчак маринарція, соці. рев. Чернов рільництво, соці. дем. робітник Зюзовєв публичні роботи, с. д. адвкат з Москви Нікітєв або с. д. адв. з Одеси Малантович справедливість, народний соціаліст Пешков амуніція.

Дві відозви роб.-жовнівської ради.

ПЕТЕРБУРГ (Пет. Аг.). Роб. жовнів. рада оповістила відозву до соціалістів усіх країв, звернену проти імперіялізму. В ній запрошує представників усіх груп соціалістичних на конференцію, яку постановила скликати. Рівно часно видано відозву до рос. армії з візанам не занекувати атаків, бо мира не осигнуть ся окремими договорами ні братанем поодноких полків і баталіонів.

Нечувані способи ворогів.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Коресп. Вільгельм доносить: Викрито нечувану пробу шкідити осередним державам при помочи полонених, котрих визнано ворожими військовими приказами, щоб допускати ся саботажі і підпалів та інших засів. За виконане тих приказів грозить немилуча кара смерті.

Кінець інтерновань.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Цар зарядив загальний перегляд стацій для інтернованих і конфінованих в вайдербальнійшій душі. Тільки вніжково мають бути інтерновані утримані, коли дійсно нема иншого способу запобіженя загрожено війсьним інтересів. 79% інтернованих випущено, 20% їх конфіновано.

Рада міністрів.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Нині відбула ся під проведом президента міністрів гр. Клям Мартинів перед пол. і по пол. довша міністерський рада.

Важні переговори.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Міністер заграничних справ гр. Чернін в товаристві амбасадора Мерєя і де-

татійного надрадника гр. Кольоредо удав ся до німецької головної квартири, щоби в рішеннями німецькими кругами дальше провадити, як се було заповіджене, наради, розпочаті в часі останнього побугу німецького канцлера у Відні.

Іменованя в армії

ВІДЕНЬ (Ткб.) Штрефлера Maßstabler* доносить: Цар замінував ген. полковниками: ген. піхоти Адольфа бар Ревен, ген. кавалерії Карла гр. Гуйна з застереженням ранги для ген. піхоти Германа Кусманека і ген. піхоти Карла Крітека.

Офензива Італійців.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) З осенної пресової квартири доносять 16. с. м. вечером: Нині перед полуднем Італійці знов розпочали свої атаки над Сочю в повній мірі. Нігде не досягнули сукцесу, а понесли великі втрати.

На французьким і македонським фронтах.

БЕРЛІН. (Б Вольфа, веч.) Серед дощу і мряки Босва діяльність на західнім фронті була мала. Під Ру і Воксейон місцеві боротьби піхоти. — В Македонії на північ від Монастира заломано ворожі атаки.

Півурядове вапереченя

МОНАХІВ (Ткб.) „Байріше Штатсцайтунг“ пише в півурядовій формі: Баварський уряд, попіраючи політику нім. канцлера, є в повній згоді з урядами й інших великих союзних держав. Про те, що доніс один з берлінських дневників, немовби повиято рішучі постанови в справі будучого уложеня відносин в Альзатії й Лютаринії, тутешні компетентні круги нічого не знають.

3 кола польського.

Комунікат секретаріату: Засіданя кола з дня 16. с. м. отворив предісідатель Герман зїтом з нарад парл. комісії, потім коло дало вказівки своїм представникам на конференцію голдов клубів, що має відбутися у президента Палати дня 24. с. м. — Ухвалено упрости ексд. Білінського, щоби спільно з комісією кола виробив і оповістив друком звіт з заходів кола що-до відбудови краю — В справі відокремленя Галичини представники парл. комісії ухвалили більшістю голосів внесок п. Зеленецького, предложений колу іменем групи демократичних послів. Дискусію над справою відокремленя Галичини і справою польською закінчено і прийнято ряд внесків.

Нові димісії рос. генералів?

ПЕТЕРБУРГ. (Пет. Аг.) Перед самим поданем до димісії Гучкова просили о димісії Брусілов і Гурко. Про їх просьби западе рішене по ваіменованю наступника Гучкова.

До Стокгольму.

СТОКГОЛЬМ (Шведське Тел. Бюро). Міжнародна соціалістична конференція огримала телеграфічне повідомленя, що українська соціалістична партія в Австрії висилає на конференцію Володимира Темницького і Миколу Ганкевича. Югословянська партія висилає д-ра Генриха Туму.

Важні рішеня варшавських політиків.

Львів, 17. мая 1917.

Польські часописи доносять про важні політичні наради, які відбули ся у Варшаві в палаті варшавського архієпископа. Се аперве зібрали ся там представники всіх польських політичних партій, щоби порішити справу державного ладу в незалежній польській державі та висловити свої погляди про становище теперішньої державної Ради.

Безпосереднім приводом згаданих нарад були заходи крайних правих і лівих партій, щоби довести до поваленя державної Ради. Тим заходам протиставили своєю політичну діяльність партії центра, які бажали вдержаня державної Ради, як Інституції конечної для репрезентованя польської державности та організації нового державного ладу. До того виявила ся незгідність між поодинокими політичними групами що до устрою будучої польської держави: коли більшість їх висказувала ся за установленем польської держави монархічного ладу, інші, ліві партії заступали ся за республіканським ладом, розвиваючи

живу агітаційну діяльність за своїм становищем серед широких сфер суспільности. Щоби довести до пороуміння таких протилежних напрямів та до виробленя одностайної політичної програми, відповіданої теперішнім відносинам дав варшавський архієпископ ініціативу до зборів, в яких взяли участь зривдники усіх політичних груп.

Успіхом нарад польських провідних політиків у варшавського архієпископа була консолідація всіх політичних таборів Польського Королівства на основі монархічної ідеї. Прихильники республіканського ладу рішили обмежити ся до теоретичного тільки оспорюваня монархічної форми правління і пошити іншим політичним напрямам свободу в працях задля приготуваня польської монархії. Одним з перших завдань своїх заходів в найближшій будучности призначили учасники нарад вибір і установленя регента, який мав би спроможність і силу заступати інтереси польської держави супроти органів осередних держав. З огляду на конечну потребу такого заступництва вже під теперішню пору рішено згідно вдержати інституцію державної Ради до хвилі установленя регента і поборювати всякі змаганя, які загрожували би її існуваню. Те посліднє рішене мотивували учасники наради неможливістю сповненя осередними державами далеко йдучих польських домагань і конечністю протидіяння економічній політиці тих держав в Польщі.

Польська преса сподієть ся, що після важних рішеня, до яких довели політичні наради в палаті варшавського архієпископа, буде вироблена нова програма політичної діяльности в Польським Королівстві.

Наради українських послів в Буковині.

Відень, 15. мая 1917.

Під проводом пос. Миколи Ваєилька відбули українські сойм і парламен. послы з Буковини нараду дня 12. с. м. Учасники нарад здоволені прийняли до відома, що президентом краю іменовано радника двора графа Ендорфа. Описля одноголосно ухвалено отсю резолюцію: „Більше ніж коли-небудь иноді являєть ся тепер конечною солідарність всіх українських партій та всіх ерств українського народу в Австрії; українські провідники мають обв'язок виробити собі ясний образ про надію у крайської наші на її будучність в Австрії. Відповідно до тої цілі мусить бути становище усіх українських послів в парламенті одностайне, рішуче і достойне поважної хвилі. Українські послы з Буковини — розуміють ся — в тій важній порі не відступлять українських послів з Галичини.

НОВИНКИ.

Львів, 16 мая 1917.

— Портрет Івана Франка. Працю над монументальним портретом найбільшого українського письменника Галичини артист маляр п. Іван Труш уже розпочав кількома малярськими студіями. Достойне Івана Франка виконане сього портретового пам'ятника вимагатиме кількох місяців напруженої роботи. Складки на покриття коштів плинуть на книжочку вкладкову Красово Союзу Кредитового у Львові ч. 4.000. Виказ складників оголосимо незабаром. До учеників і почитателів нашого найбільшого Громадянина звертаємось з закликом: не забувати за сю справу і бодай грошевим датком сплатити частину довгу вдячності тому Покійникови, котрий за життя свого давав нам так багато духових дїбр!

— Конференція українських студентів, третя з ряду, відбувала ся — як нам пишуть з над російського кордону — від 2. до 5. н. ст. мая в Києві. Перший день посвячено привітанню і звіттам укр. студ. груп. З привітів викликали найбільше вражінє промова Жиди ст. Нуса, виголошена по українськи — закінчена по старосерейськи, представителю укр. соц. дем. письменника Винниченка і проф. М. Грушевського. Зі звітів видно, що найінтензивніше, з означеною політичною і суспільною закраскою розвивалось студ. жите в Києві і Петербурзі. З університетських міст лише з Москви і Ростова н. Д. не було представителів укр. студ. на зїзді. Потім прийнято резолюції в справі потреби агітаційної роботи в демократичних верстах суспільности, наслідком занедбаня її в передреволюційній епоці, в справі політичного „мілітантизму“ укр. студентства, яким являєть ся рос. федерацію сво-

бідних демократичних республік, в якій Україна буде свободною демократичною республікою — етапом до здійсненя сего постулату уважає зїзд безприводночне здійсненє власними силами нац. територіальної автономії України і пропаянду ідеї федералізму між народами Росії. Юридичну санкцію сего привязанє ся всерос. конститууючому зборю. Другого і третього дня ухвалено резолюцію про відношенє до війни: „мир без анексії і контрбушій“ на основі нічим необмеженої самоуправи народів. З черги прийнято резолюції в справі відношеня до других націй в обрубі України, в якій між иншим запроtestовано проти заборних заяв тимчасової польської Ради.

— Отворенє руху вобозаго на шляху Саліжанка—Кристинопіль. Урядово подають до відома: З 1. мая с. р. отворено рух особовий і пакунковий для цивільних подорожних на шляху Саліжанка—Кристинопіль, а то між стаціями сього шляху як також зі стаціями ц. к. залізниць державних і залізниць локальних. На агаданім шляху є слідуєчі стації: Саліжанка (стація залізниць локальних Львів—Стоянів), Добротвір, Сілець над Ратою, Кристинопіль (стація ц. к. залізниць державної на шляху Ярослав Сокаль). Рух поїздів поданий в дотичнім розкладі їзди.

— Масові богослуженя в Ілійській церкві Успеня Пресвятої Діви Марії у Львові в місяни маю (після церковного календаря) щоденно: о год. 6. рано читана св. Служба Божа, акафиста Благовіщеню, благословенє Найсв. Тайни; о год. 6½ вечером Паракліс Пресв. Богородиці, проповідь, суплікація; в неділі і свята: о год. 4. полудни: вечерня проповідь і суплікація. Перше богослуженє з обходом в неділю о Самарянїні. Проповіди голоситиме о. сов. Ю. Дзерович.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 16. мая 1917

ВІЙНА НА СХОДІ І НА БАЛКАНІ.

Не було важніших подій.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

П'ятого дня нової битви над Сочю вели ся рівно завзяті бої, як попередних днів. Ворог з великою впертістю вів свої що раз нові маси до наступу. Посвячено тисячі Італійців. Наші війська знов вишшли з битви з новим успіхом. Між Ауццою і Канале вдало ся ворогови на вузькім відтинку стати на лівім березі Сочі. Не позволено йому розширити ся. Кілька завзятих наступів припустили Італійці знова на Плаву і Загору. Ворог успішнє хвилево осісти на Кук, одначе по завзятій руколапші знов його викинено. Рівнож без успіху минули ся Італійцям усі їх втратні проби заволодіти Монте Санто і Монте Габр'єлс і захитати нашими лініями на схід і півд. схід від Горичі.

В області Файті Гріб ворог знов наступав безуспішно. До нового наступу не прийшло, бо наша артилерія, підпомагана летунцями, здержала італійські наступаючі коломни в їх ровах. Вночі битва ослабла. Над ранком артил. огонь знов віджив. Число полонених зросло до 2000, в сім 50 офіцерів.

В Тиролі діяльність ворожої артилерії між долиною Адижі і Сугана зросла.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Гессер

НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 16. мая 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престолоа кн. Рупрехта: Серед погоди боєва діяльність була розмірної мала.

Група військ німецького наступника престолоа: По обох стороках Краон і на північ від Трон була безуспішна значна діяльність артилерії. На схід від Льовін наш баталіон вдер ся у ворожий рів на просторі 500 м. і удержав ся там, взявши 150 бранців і численні кріси.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Без зміни.

Македонський фронт: Оживлений огонь між Преспою і Дойраном розширив ся на фронт Струми.

Перший квартирмейстер ген. Людвиг...

Ц. к. австрійський військовий Фонд вдів і сиріт

Найвисший Протекторат:

Его Цес. і Кор. Апостольської Величності КАРЛА I. і Єї Величності Цесареві і Королеві ЗИТИ.

Заступництвом Найвисшого Протекторату наділені:

Іх Цес. і Кор. Високости генерал-полковник Архикнязь ЛЕОПОЛЬД САЛЬВАТОР і Архикнягиня БЛЯНКА.

(відділ воєнних ОБЕЗПЕЧЕНЬ).

КРАСВЕ БЮРО ДЛЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ У ЛЬВОВІ, Ц. К. НАМІСНИЦТВО.

Що треба знати про VI. воєнну позичку?

Також при VI. воєнній позичці має підписчик до вибору:

- I. вільну від оподаткування 5 $\frac{1}{2}$ %-ову амортизаційну державну позичку, або
- II. вільні від оподаткування 5 $\frac{1}{2}$ %-ові платні 1. мая 1927 державні скарбові бони.

I. Вільна від оподаткування 5 $\frac{1}{2}$ %-ова амортизаційна державна позичка.

1. Яку суму можна підписувати на державну позичку?

Можна підписувати 50 К, або 100 К, або 200 К, або кожду висшу суму, ділиму через 100. В гору не установлено для підписки ніякої границі.

2. Які проценти платить держава за державну позичку?

Проценти за державну позичку установлені на 5 $\frac{1}{2}$ % річно і виплачують ся їх, починаши при підписках від 100 К в гору, піврічно 1. цвітня і 1. жовтня.
Хто отже прим. підписав 100 К воєнної позички, одержує річно 5.50 К, або піврічно 2.75 К процентів.

3. Скільки треба заплатити за кожних 100 К державної позички?

За кожних 100 К державної позички треба заплатити 92.50 К, а з відчисленем звороту 50 с. нетто 92 К. За се одержуєть ся річно 5.50 К процентів, так, що самі проценти в відношеню до вплаченої суми вносять майже докладно 6%.

4. Як і коли буде сплачена державна позичка?

Державна позичка буде сплачена готівкою в повній номінальній вартости.
Кождаму підписчикови 100 К воєнної позички сплачує держава повних 100 К, хоч він заплатив тільки 92 К. Отже підписчик крім високих процентів одержує ще при сплаті зиск 8 К.

Сплата наступає таким способом, що в роках 1923 до 1957 вильосовуєть ся що року майже рівна сума до сплати.

Чим швидше наступить вильосованє і сплата, тим більшу вагу має зиск при сплаті 8 К. Ті посідачі воєнної позички, які будуть вильосовані вже в 1923 році, з огляду на зиск при сплаті досягнуть опроцентованє своїх вплачених грошей по майже 7%. Посідачі воєнної позички, які досягнуть сплату аж в останнім, себто 1957 році, будуть мати опроцентовані свої гроші в кождім разі дещо більше як по 6% і при тім будуть користати з тої високої процентовой стопи повних 40 літ.

5. Чи мусить ся при підписці 100 К воєнної позички заплатити зараз повних 92 К, чи вистане вплата меншої суми?

Не мусить ся заплатити повних 92 К. Для підписки державної позички 100 К вистане вже вплата 17 К, а вплату останніх 75 К відкладаєть ся на необмежений час. Можна очевидно заплатити більшу суму ніж 17 К і відложити заплату меншої суми ніж 75 К.

6. Чи підписчик мусить заплатити 75 К в означенім часі, чи може заплатити, коли захоче?

Може заплатити, коли захоче. Невплачених 75 К можна не заплатити також аж до продажу або сплати воєнної позички і тоді їх відчисляєть ся від суми продажу або сплати.

7. Які проценти треба платити за несплачених 75 К?

Держава ручить, що за несплачених 75 К до 30. червня 1922 року треба платити тільки постійну процентову стопу 5%.

8. Які опроцентоване дають в сїм випадку вплачені 17 К?

На се питанє дає відповідь простий рахунковий приклад:
За 92 К, які маєть ся заплатити, одержуєть ся річно проценту 5.50 К. За несплачених 75 К платить ся річно проценту 3.75 К.
Отже дійсно вплачені 17 К приносять річно проценту 1.75 К, себто більше як 10%.

Кожний може і повинен підписати стільки воєнної позички, скільки правдоподібно зможе в найближших роках виплатити.
За кожних 100 К підписаної воєнної позички має він тепер заплатити тільки 17 К, а ті 17 К неють більше як 10% проценту.

II. Вільні від оподаткованя 5 $\frac{1}{2}$ %-ові державні скарбові бони, платні 1. мая 1927 р.

1. Яку суму можна підписувати на державні скарбові бони?

На державні скарбові бони можна підписувати від 1000 К в гору кожду довільну суму, діляму через 1000. Найменша підписка є отже 1000 К.

2. Які проценти несуть державні скарбові бони?

Ті самі проценти, що державна позичка, себто 5 $\frac{1}{2}$ % річно. Тут виплачуєть ся проценти 1. мая і 1. падолиста кожного року.
Отже за 1000 К підписки на державні скарбові бони одержуєть ся процентів річно 55 К або піврічно 27.50 К.

3. Скільки треба заплатити за 1000 К підписки на державні скарбові бони? І коли наступить сплата тих 1000 К?

За 1000 К підписки на державні скарбові бони треба заплатити 940 К, а по відчисленю авороту 5 К в дійсности тільки 935 К.
За тих вплачених 935 К одержує підписчик від 1. мая 1917 до 1. мая 1927, отже через 10 літ проценти річно в сумі 55 К або піврічно 27.50 К, а опісля 1. мая 1927 буде йому сплачена повна сума 1000 К.
З огляду на сей зиск 65 К, осягнений при сплаті, одержує підписчик за вплачених 935 К через цілих 10 літ опроцентованє майже по 6%.

4. Скільки треба заплатити при підписці 1000 К на державні скарбові бони?

Також тут 75% підписаної суми, себто 750 К можуть бути відложені до пізнійшої сплати в довільнім часі, отже треба тільки заплатити задаток 185 К.

5. Що дієть ся з відложеною до пізнійшої сплати сумою 750 К?

Підписчикови вільно не влатити тих 750 К через цілих 10 літ, себто аж до сплати державних скарбових бонів.
В сїм випадку відчисляєть ся їх від сплачуваних 1000 К.
Держава ручить, що за несплачених 750 К платить ся до 30. червня 1920 тільки постійна процентова стопа 5%.

Вплачені 185 К несуть отже процент:
Повний процент воєнної позички 55 К, з відчисленєм 37.50 К проценту, який треба заплатити за несплачених 750 К, — отже нетто 18.50 К або 10% до чого ще приходить по 10 роках зиск при сплаті в сумі 65 К.
Одначе держава застерігає собі право, кожного часу виповісти державні скарбові бони на три місяці до сплати готівкою. В сїм випадку підписчикови виплатить ся готівкою повних 1000 К з відчисленєм ще несплаченої суми.

Чи при підписці рішити ся на державну позичку чи на державні скарбові бони?

1. До 1000 К можна підписувати тільки 40-літню державну позичку.
2. Державні скарбові бони будуть сплачені по 10 роках, а на випадок виповідженя державою навіть швидше.
3. При державній позичці високе опроцентованє грошей є заповиєне на довгі роки. Хто буде швидше потребувати грошей, зможе їх дістати кожного часу через продажу або застав воєнної позички.

Хто отже хоче осягнути для своїх грошей високе опроцентованє через як найдовший час, той найліпше вибере 40-літню державну позичку.

До вплати на воєнну позичку можна ужити

- а) готових грошей.
- б) кождої щадничої книжочки.
- в) давнійшої воєнної позички або інших цінних паперів, бо їх приймаєть ся в застав на ціль підписки нової воєнної позички під особливо догідними умовами.
- г) прийняте гіпотеки на землю.

Підписуйте воєнну позичку через фонд для вдів і сиріт!

III. Чому кождий мусить і повинен підписати воєнну позичку?

1. Воєнна позичка є найліпшим способом, щоб закінчити побідно війну.

Воєнна позичка служить на те, щоб заосмотрити наших жовітрів в оружє й муніцію, поживу й узброне.
Чим ліпше наші жовітри узброєні й заосмотрені, тим швидше скінчить ся війна, тим менші є втрати.
Блискучий успіх воєнної позички показує нашим неприятелям, що господарська сила Австрії є неаломана.
Гроші воєнної позички даєть ся не тільки державі, їх даєть ся нашим жовітрам в поли, нашим синам і братам. Вони служать на те, щоб улекшити їм боротьбу й побіду, прискорити їх радісний поворот до дому.
Тому ніхто не повинен оставати позаду: багатий чи бідний, високий чи низький, кождий мусить з радістю допомогти.

2. Воєнна позичка є найпевнійшим уміщенем, яке взагалі існує для грошей.

За воєнну позичку ручить держава всім своїм посіданем, своєю могучістю і своєю честю.
Держава, се загал усіх горожан. До сповнення своїх обовязків може вона притягнути весь маєток і всі доходи в державі. Отже за воєнну позичку ручить кождий чоловік у державі всім, що має.
Часто все ще говорять, що є певнійше умістити свої гроші в земельній посідности або в інших цінних паперах або держати їх схованими в готівці.
Є се зовсім невірною!
Коли держава потребує грошей для сповнення своїх зобовязань, особливо для заплати капіталу і процентів воєнної позички, тоді в разі потреби підвищить вона податки на землю, цінні папери й инше посіданє. Одначе ніколи не обмежить держава підписчика воєнної позички, бо тим раз на все захитала би своїм кредитом.

3. Военна позичка є вільна від оподаткованя.

Грунтовий податок від землі або рентовий податок від інших цінних паперів може бути підвищений. При воєнній позичці держава гарантує звільнене від рентового податку.

Дохід з воєнної позички підлягає тільки, як кождий інший дохід, загальному доходу-вому податку.

Хто гроші ховає, шкодить собі і всім іншим.

Кждий повинен старати ся всіми силами викоринити в народі той шкідливий пересуд.

IV. Всіх інформацій і порад про воєнну позичку уділяють краєві і повітові відділи та мужі довіри

ц. к. австрійського фонду вдів і сиріт.

Там можна дістати також пояснене про поручуване ц. к. австрійським військовим фондом вдів і сиріт

„обезпечене при воєнній позичці“.

Хто з него користує, може сплатити воєнну позичку в 15 або 20 роках і рівкчасно зосмотрює свою родину на випадок своєї смерти.

Близші дані про се в окремих поясненнях.

Ц. к. Австрійський Військовий фонд вдів і сиріт.

під Найвищим Протекторатом Его Цтс. і Кор. Величності

(Відділ: Воєнне забезпеченє).

Краєве бюро для східної Галичини:
львів, будинок ц. к. намісництва.